

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 314/06-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., Ž., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 a v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Ž. v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-607/1–OVK–ZI–2004 (predtým sp. zn. ČVS:ORP–3055/1–OSV–ZA–2004) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. mája 2006 doručená sťažnosť J. M., Ž., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 a v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy

a práva zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Ž. (ďalej len „OR PZ“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-607/1-OVK-ZI-2004 (predtým sp. zn. ČVS: ORP-3055/1-OSV-ZA-2004).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol: *«Sťažovateľ sa nachádza od 16. januára 2004 vo väzbe v Ústave na výkon väzby v Ž.*

Uznesením Policajného orgánu Okresného riaditeľstva PZ v Ž. Úradu justičnej a kriminálnej polície, oddelenia skráteného vyšetrovania v Ž., sp. zn. ČVS: ORP-3055/1-OSV-ZA-2004 z 28. júla 2004, bolo voči sťažovateľovi začaté trestné stíhanie podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku a súčasne podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie za spáchanie trestného činu útoku na štátny orgán podľa § 154 ods. 2 Trestného zákona.

Uznesenie o vznesení obvinenia bolo sťažovateľovi doručené dňa 2. augusta 2004, pričom voči tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodla Okresná prokuratúra v M. uznesením č. k. 1 Pv 801/2004-18 z 20. septembra 2004. Uznesenie Okresnej prokuratúry v M. bolo sťažovateľovi doručené 29. septembra 2004.

Uznesením sp. zn. ČVS: ORP-607/1-OVK-ZI-2004 z 29. marca 2005 vyšetrovateľ úradu justičnej a kriminálnej polície, oddelenia všeobecnej kriminality, trestné stíhanie sťažovateľa pre trestný čin útoku na štátny orgán podľa § 154 ods. 2 Trestného zákona (začaté uznesením sp. zn. ČVS: ORP-3055/1-OSV-ZA-2004 z 28. júla 2004) zastavil podľa § 172 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku s odôvodnením, že trest, ku ktorému môže stíhanie viesť, je celkom bez významu popri treste, ktorý sťažovateľa podľa očakávania postihne v súvislosti s jeho trestným stíhaním v trestných veciach vedených na úrade justičnej a kriminálnej polície pod sp. zn. ČVS: OÚV-309/10-ZA-2002 a ČVS: ORP-49/1-OVK-ZI-2004.

Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu vyšetrovateľa sťažnosť, ktorú uznesením zo dňa 1. júla 2005, sp. zn. 1 Pv 801/04 zamietla ako nedôvodnú Okresná prokuratúra v M.

Dňa 10. októbra 2005, podal Generálny prokurátor Slovenskej republiky JUDr. D. T., na podnet sťažovateľa, na Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave, sťažnosť pre

porušenie zákona podľa § 266 ods. 1 Trestného poriadku s tým, že uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v M. sp. zn. 1 Pv 801/04 z 1. 7. 2005 o zamietnutí sťažnosti obvineného podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, § 31 ods. 3, 4 Trestného poriadku v neprospech obvineného (sťažovateľa).

Ďalej žiadal podľa § 269 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušiť a podľa § 270 ods. 1 Trestného poriadku prikázať Okresnej prokuratúre v M., aby vec v potrebnom rozsahu znova prejedнала a rozhodla.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. decembra 2005, sp. zn. 1 Tz 32/2005, v trestnej veci proti odsúdenému J. M., pre trestný čin útoku na štátny orgán podľa § 154 ods. 2 Tr. zák., vedenej na Okresnej prokuratúre v M. pod sp. zn. 1 Pv 801/04, o sťažnosti pre porušenie zákona podanej generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 268 ods. 2 a § 269 ods. 2 Tr. por. tak, že uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v M. z 1. júla 2005, sp. zn. 1 Pv 801/04 a v konaní, ktoré mu predchádzalo „bol porušený zákon“ v ustanovení § 148 ods. 1 písm. c) Tr. por. a v ustanovení § 31 ods. 4 Tr. por. v „neprospech“ obvineného J. M. Toto uznesenie zrušuje a okresnému prokurátorovi prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol.

Uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v M. zo dňa 16. 2. 2006, sp. zn. 1 Pv 801/04-101 bolo voči sťažovateľovi (obv. J. M.), stíhanému pre trestný čin útoku na štátny orgán podľa § 154 ods. 2 Tr. zák., účinného do 31. 12. 2005, tak rozhodnuté, že trestné stíhanie bolo zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku, nakoľko nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Citované uznesenie Okresnej prokuratúry v M. je právoplatné.

Počas celej doby trestného stíhania voči osobe sťažovateľa, sťažovateľ poukazoval na nedôvodnosť trestného stíhania namietaného voči jeho osobe a poukazoval aj na skutočnosť, že v tomto konaní boli porušené jeho ľudské práva a slobody (základné), garantované zákonmi Slovenskej republiky, Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorý Slovenská republika ratifikovala a zaviazala sa rešpektovať a dodržiavať.

Poukazoval na skutočnosť, že dňa 28. júla 2004 mu bolo vznesené obvinenie pre spáchanie trestného činu útoku na štátny orgán podľa § 154 ods. 2 Tr. zák. a napriek tomu, že sa nachádzal vo väzbe, obhajca mu bol ustanovený až po 17 dňoch od vznesenia obvinenia na základe opatrenia Okresného súdu v Ž. zo dňa 14. augusta 2004 sp. zn. I Tp 1422/04, pričom podľa jeho názoru s poukazom na ustanovenia § 36 ods. 1 písm. a) Tr. por. mal mať obhajcu automaticky už po vznesení obvinenia.

Okresná prokuratúra v M., v rámci dozoru nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní, preskúmala postup policajného orgánu v rámci trestného konania voči sťažovateľovi s tým, či boli v tomto konaní porušené sťažovateľove ľudské práva a základné slobody a podaniami (oznámeniami) zo dňa 8. 11. 2004 sp. zn. I Pv 801/04-39; zo dňa 18. 10. 2004 sp. zn. I Pv 801/04-32; zo dňa 20. 9. 2004 sp. zn. I Pv 801/04-20; zo dňa 1. 7. 2005 sp. zn. I Pv 801/04-85; zo dňa 24. 3. 2005 sp. zn. I Pv 801/04-66 a zo dňa 25. 2. 2005 sp. zn. I Pv 801/04-53 upovedomila sťažovateľa, že u jeho osoby nebolo porušené právo na obhajobu.

Sťažovateľ ďalej v rámci využívania dostupných prostriedkov nápravy porušenia svojich ľudských práv a základných slobôd využil ustanovenia zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a ďalej sa pokúšal domôcť nápravy porušenia svojich ľudských práv a základných slobôd podaniami adresovanými krajskej prokuratúre v Žiline a Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky v Bratislave.

Krajská prokuratúra v Ž. upovedomením zo dňa 10. novembra 2004 sp. zn. IKPt 742/04-15 a Generálna prokuratúra Slovenskej republiky upovedomením zo dňa 29. decembra 2004 sp. zn. IV/1 GPt 896/04-17 oznámili sťažovateľovi, že v konaní v jeho trestnej veci nebolo porušené právo na obhajobu a podnety sťažovateľa ktorými namietal porušenie svojich ľudských práv a základných slobôd ako nedôvodné odložili.

Dňa 3. marca 2006 podal sťažovateľ v rámci zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov podnet generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky, v ktorom poukazoval, že v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu právoplatného uznesenia prokurátora Okresnej prokuratúry v Martine sp. zn. I Pv 801/04 zo dňa 16. 2. 2006 o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. b) pre trestný čin útoku na štátny orgán podľa § 154 ods. 2 Tr. zák. boli porušené jeho práva na obhajobu.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky JUDr. D. T. prostredníctvom JUDr. Z. I. prokurátorky Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky upovedomením zo dňa 27. apríla 2006, sp. zn. XV/2 Pz 35/06-12 vyrozumel sťažovateľa o tom, že v konaní v jeho trestnej veci nebolo porušené jeho právo na obhajobu a v konaní o „mimoriadnom opravnom prostriedku“ podľa § 367 ods. 2 Tr. por. prikázal prokurátorovi Okresnej prokuratúry v M., aby v uznesení o zastavení trestného stíhania, ktorým bola vec právoplatne ukončená doplnil chýbajúci výrok.

Na základe uvedeného má sťažovateľ za to, že v rámci uplatnenia nápravy porušenia svojich ľudských práv a základných slobôd v jeho trestnom konaní využil všetky možné riadne aj mimoriadne opravné prostriedky využitím ustanovení zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov; zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, pričom nápravu porušenia svojich ľudských práv a základných slobôd nezjednal.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že za daného stavu nemožno na jeho vec aplikovať zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, nakoľko tento zákon neposkytuje sťažovateľovi účinný prostriedok nápravy porušenia jeho ľudských práv a základných slobôd, a preto sa sťažovateľ domáha svojou sťažnosťou ochrany svojich ľudských práv a slobôd na Ústavnom sude Slovenskej republiky. (...)

Sťažovateľ uvádza, že pri podávaní svojej ústavnej sťažnosti dôsledne dodržal ustanovenia, zákony, ktorými sa spravuje Ústavný súd Slovenskej republiky pri konaniach o ústavných sťažnostiach, a v lehote dvoch mesiacov od upovedomenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 27. apríla 2006, sp. zn. XV/2 Pz 35/06-12 ohľadom vybavenia a konania o „mimoriadnom opravnom prostriedku“ vo veci porušenia jeho práva na obhajobu, podáva svoju ústavnú sťažnosť v ktorej namieta porušenia svojich ľudských práv a základných slobôd v jeho trestnom konaní. Sťažovateľ tak isto podotýka, že na nápravu svojich práv a slobôd využil všetky riadne aj mimoriadne opravné prostriedky, ktoré mal k dispozícii a ktoré boli účinné na toto konanie. (...)

Sťažovateľ má za to, že práva obvineného, právo mať obhajcu už v prípravnom konaní a riadne a účinne sa brániť obvineniu, nadobudol už momentom vznesenia

obvinenia, teda dňa 28. júla 2004. Už len samotné podanie, podanie sťažnosti voči obvineniu považuje sťažovateľ za relevantný úkon trestného konania, nakoľko pri podaní uvedenej sťažnosti je nutná odborná, kvalifikovaná pomoc obhajcu, nakoľko sťažovateľ je právny laik s nedostatkom právneho vzdelania, na základe ktorého sa mohol účinne a riadne brániť obvineniu, pričom väzobným stíhaním je právo na obhajobu výrazne obmedzené.

Ustanovením obhajcu sťažovateľovi, ktorý sa v čase vznesenia obvinenia nachádzal vo väzbe, až po 17 dňoch, považuje sťažovateľ za porušenie práva na obhajobu v zmysle čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. b) c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil tento nález:

1. Základné právo sťažovateľa J. M. zakotvené v čl. 6 ods. 3 písm. b) c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zakotvené v čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené konaním Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Ž. v spojitosti s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi J. M. právo na primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v sume 100 000,- Sk slovom stotisíc slovenských korún, ktoré je povinné vyplatiť Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície v Ž. sťažovateľovi J. M. do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. (...)

3. Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Ž. povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu ustanoveného Ústavným súdom Slovenskej republiky na základe žiadosti sťažovateľa do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.»

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a v čl. 50 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy a v čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru postupom OR PZ pri ustanovovaní obhajcu v trestnej veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-607/1-OVK-ZI-2004 (predtým sp. zn. ČVS: ORP-3055/1-OSV-ZA-2004).

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná

a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nedovoľuje (napr. I. ÚS 235/03, I. ÚS 156/04, II. ÚS 267/04, IV. ÚS 35/04).

Námietky sťažovateľa v súvislosti s porušením ním označených práv na obhajobu zaručených ústavou a dohovorom postupom OR PZ pri ustanovovaní obhajcu jeho osobe v trestnom konaní treba považovať za „iný zásah“, o ktorom sťažovateľ vedel už v priebehu trestného konania, čo je zrejmé z viacerých podaní sťažovateľa Okresnej prokuratúre M. (ďalej len „okresná prokuratúra“), Krajskú prokuratúru v Ž. (ďalej len „krajská prokuratúra“), ako aj na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, ktorými namietal práve porušovanie svojho práva na obhajobu postupom OR PZ pri ustanovovaní obhajcu v označenom trestnom konaní. Orgány prokuratúry pri vybavovaní podnetov sťažovateľa v postupe OR PZ porušenie jeho práv na obhajobu nezistili.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ plynutie dvojmesačnej lehoty odvíja od doručenia upovedomenia generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) sp. zn. XV/2 Pz 35/06-12 zo dňa 27. apríla 2006, ktorým mu bolo oznámené, že „(...) v konaní v jeho trestnej veci nebolo porušené jeho právo na obhajobu(...)“. Mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, však nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti ústavnému súdu podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu možné prihliadať (mutatis mutandis I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03).

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že uznesením vyšetrovateľa OR PZ sp. zn. ČVS: ORP-607/1-OVK-ZI-2004 z 29. marca 2005 bolo trestné stíhanie sťažovateľa

podľa § 172 ods. 2 písm. a) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom – Trestný poriadok zastavené (ďalej len „Trestný poriadok“) zastavené. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej prokurátor okresnej prokuratúry rozhodol tak, že ju uznesením sp. zn. 1 Pv 801/04 z 1. júla 2005 ako nedôvodnú zamietol. Rozhodnutie prokurátora okresnej prokuratúry v zmysle ustanovenia Trestného poriadku nadobudlo právoplatnosť dňom jeho vydania, t. j. 1. júla 2005, a týmto dňom bolo konanie právoplatne skončené. Od uvedeného dátumu sa už sťažovateľ nemohol v tomto trestnom konaní účinne domáhať nápravy porušenia svojich základných práv a slobôd u orgánov činných v trestnom konaní. Od uvedeného dátumu teda sťažovateľovi začala plynúť dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd ústavnému súdu.

Sťažovateľ ústavnú sťažnosť podal na poštovú prepravu 22. mája 2006 (doručená ústavnému súdu 25. mája 2006), teda jednoznačne po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ktorá začala plynúť právoplatným skončením konania 1. júla 2005 (zastavenie trestného stíhania).

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2006